

EDITORIAAL

Astrid ROMAIN
vertegenwoordigster van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest bij de Raad van
Bestuur van het IIS

Xavier DEHAIBE
vertegenwoordiger van de Gemeenschap-
pelijke Gemeenschapscommissie bij de
Raad van Bestuur van het IIS

Belang van de professionele onafhankelijkheid van de statistische autoriteiten

Sinds 2005 bepaalt de Praktijkcode voor Europese statistieken (herzien in 2017) de gemeenschappelijke kwaliteitsnorm voor het Europees statistisch systeem. Eurostat (de statistische autoriteit van de Europese Unie), de nationale instituten voor de statistiek en de andere nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van de Europese statistieken, moeten deze code naleven. In deze nieuwsbrief vindt u trouwens een artikel over de 'andere nationale autoriteiten' (ONA's).

De professionele onafhankelijkheid van de statistische autoriteiten is het eerste beginsel van de Praktijkcode. Deze onafhankelijkheid is een van de garanties voor de geloofwaardigheid van de verspreide statistieken. De gebruiker van de openbare statistieken is er zo van verzekerd dat de ontwikkeling, productie en verspreiding van de statistieken plaatsvindt zonder inmenging van andere politieke, regelgevende of administratieve instanties en diensten, maar ook van actoren uit de privésector. De keuze van de technieken, methodologieën, bronnen en verspreide inhoud is op deze manier gebaseerd op de eisen inzake wetenschappelijke objectivering die de verantwoordelijken van de statistische autoriteiten naleven.

IIS NIEUWSBRIEF

INHOUD

p. 1-2

[Editoriaal](#)

p. 3-5

De "andere nationale instanties"-
component (ONA's) van het Europees
statistisch systeem

p. 6-7

Inventaris van de behoeften aan Brus-
selse statistieken: voor statistieken
die zo nauw mogelijk aansluiten bij de
behoeften van de gebruikers

p. 8-9

Regionale Digital Economy
and Society Index

p. 10-12

Ontwikkeling van distributieve
statistieken voor Belgische huishoudens
in het kader van de nationale en
regionale rekeningen

p. 13-14

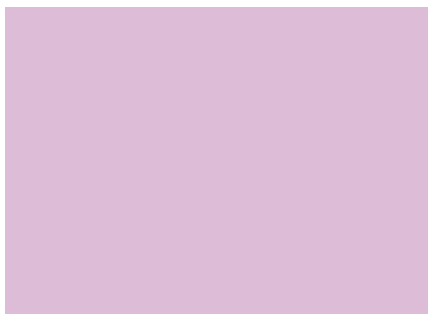
Armoede-indicatoren op provinciaal
niveau: gebruik van schattingen van
kleine gebieden

Op [31 mei 2017](#) hebben de federale regering en de regeringen van de gewesten en gemeenschappen hun verbintenis herbevestigd om niet alleen een aantal fundamentele principes maar ook de kwaliteit van de openbare statistieken te respecteren. De overheidsautoriteiten hebben zich er formeel toe verbonden de onafhankelijkheid van de statistische autoriteiten en de andere in de Praktijkcode voor Europese statistieken genoemde goede praktijken (onpartijdigheid, kwaliteit, vergelijkbaarheid...) te waarborgen. De statistische autoriteiten ontwikkelen hun statistisch beleid binnen dit kader. In deze nieuwsbrief wordt een methode voorgesteld om de statistische behoeften in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest te identificeren.

De in deze nieuwsbrief besproken statistieken hebben genoten van deze professionele onafhankelijkheid en de andere in de Praktijkcode voor Europese statistieken vermelde goede praktijken (onpartijdigheid, kwaliteit, vergelijkbaarheid...).

U vindt bijvoorbeeld een artikel over de DESI-index, over de Distributieve macro-economische statistieken en over Schattingen van kleine gebieden.

Wij wensen u veel leesgenot.

De “andere nationale instanties”-component (ONA's)¹ van het Europees statistisch systeem

¹ Gewoonlijk aangeduid als ONA's (Other National Authorities)

Martine Lefèvre

INLEIDING

Dit artikel is een vervolg op de omschrijving van het Europees statistisch systeem in voorgaande IIS-nieuwsbrief. Het richt zich op de «andere nationale autoriteiten (ONA's)», die deel uitmaken van het Europees statistisch systeem. In artikel 4 van **Verordening (EG) nr. 223/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2009 betreffende de Europese statistiek (gewijzigd in 2015)** staat: “Het Europees statistisch systeem (ESS) is het partnerschap tussen de communautaire statistische instantie, te weten de Commissie (Eurostat), en de nationale instituten voor de statistiek (NSI) en **andere nationale instanties die in elke lidstaat voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van Europese statistieken verantwoordelijk zijn.**”

Op basis van de beschikbare officiële bronnen geven de volgende paragrafen een overzicht van hun opdracht en van de wijze waarop zij worden aangewezen en geïntegreerd in het ESS. Er wordt een overzicht gegeven van de huidige stand van zaken van deze ONA's op Belgisch niveau, en van enkele actuele kwesties in verband met deze instanties.

REFERENTIEDOCUMENTEN

De **bovengenoemde verordening** biedt in de artikelen 4, 5 en 5bis het juridische kader waarin de ONA's zich ontwikkelen.

Daarin staat momenteel het volgende:

- Net als de NSI's worden de ONA's door de lidstaten aangewezen (artikel 5 §2);
- De verantwoordelijkheid van de coördinatie ligt bij de NSI's; de organen die verantwoordelijk zijn voor de coördinatie van alle activiteiten op nationaal niveau in verband met de ontwikkeling, productie en verspreiding van Europese statistieken, die vallen onder het Europees statistisch programma (artikel 5 §1), overeenkomstig de beginselen van de Praktijkcode voor Europese statistieken (CoP);
- Aan de ONA's, zoals aan de NSI's, “kunnen zonder oproep tot het indienen van voorstellen subsidies worden toegekend” (artikel 5 §3);

- de lidstaten zien erop toe dat:

o “de overige nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van Europese statistieken, hun taken uitvoeren conform de door het hoofd van het NSI opgestelde nationale richtsnoeren.” (artikel 5bis §3);

o “de procedures voor de aanwerving en benoeming van de hoofden van de NSI's en, waar van toepassing, de hoofden [...] van andere nationale autoriteiten die Europese statistieken produceren, transparant zijn en uitsluitend gebaseerd op professionele criteria.” (artikel 5bis §4).

Reeds in 2013 heeft de Partnership Group², gezien de aanzienlijke verschillen in de praktijken bij de aanwijzing van de ONA's in elk land en in het kader van het proces van de peer review, Eurostat verzocht de criteria voor de aanwijzing van de ONA's te verduidelijken. Deze werkzaamheden hebben geleid tot de **goedkeuring op 15 mei 2014 door het Comité voor het Europees statistisch systeem (ESSC)** van een reeks gemeenschappelijke criteria die door de lidstaten moeten worden toegepast bij de aanwijzing van ONA's en een procedure voor het bijwerken van de lijst van ONA's die samen met de lijst van NSI's op de website van Eurostat wordt gepubliceerd, zoals bepaald in artikel 5 §2. De toepassing van deze nieuwe regels moest de coördinerende rol van het NSI, “als enig aanspreekpunt voor de Commissie (Eurostat) [...] voor statistische aangelegenheden” (artikel 5 §1), vergemakkelijken en de naleving van de Praktijkcode voor Europese statistieken verbeteren.

Op basis van deze ontwikkelingen en rekening houdend met de wijziging van de verordening van 2015 heeft de **directeur-generaal van Eurostat op 16 november 2016 een richtsnoer over de andere nationale autoriteiten (ONA's) verstrekt aan de leden van het ESSC**. Al deze [documenten zijn beschikbaar op de website van Eurostat](#), evenals de lijst van NSI's en ONA's.

² Zie de IIS-nieuwsbrief nr. 3 over de bestuursorganen van het Europees statistisch systeem.

EUROPEAN STATISTICAL SYSTEM

OPDRACHT

Als onderdeel van het Europees Statistisch Systeem **hebben de ONA's als opdracht Europese statistieken³ te produceren**. Zoals omschreven in artikel 1 van bovengenoemde verordening: " [...] zijn Europese statistieken relevant en nodig om de activiteiten van de Gemeenschap te kunnen verrichten. De Europese statistieken worden gedefinieerd in het Europees statistisch programma. Zij worden ontwikkeld, geproduceerd en verspreid in overeenstemming met de statistische beginselen van artikel 285, lid 2, van het Verdrag⁴ en nader uitgewerkt in de Praktijkcode Europese statistieken, overeenkomstig artikel 11. Zij worden ten uitvoer gelegd overeenkomstig deze verordening."

Om die opdracht te vervullen bepaalt de Europese verordening, zoals hierboven vermeld, het volgende:

- "aan de [...] andere nationale instanties [...] kunnen zonder oproep tot het indienen van voorstellen subsidies worden toegekend.";
- de ONA's moeten werken "conform de door het hoofd van het NSI opgestelde nationale richtsnoeren."

CRITERIA VOOR DE AANWIJZING

Het bovengenoemde **richtsnoer** bevat de volgende basiscriteria waaraan moet worden voldaan om een instelling of een duidelijk identificeerbaar onderdeel daarvan door de lidstaten als een ONA te laten aanwijzen:

- zij oefent openbaar gezag uit op wettelijke basis, ongeacht haar rechtsvorm;
- zij heeft formeel de verantwoordelijkheid gekregen voor de productie van een Europese statistiek. Dit betekent dat voor elke aangewezen ONA een verband moet worden gelegd met de Europese wetgeving waarop de te produceren statistieken betrekking hebben, en met het Europees statistisch programma dat de productielijsten opstelt.

Een aanvullend criterium, waarvan de toepassing flexibeler is en afhangt van specifieke nationale omstandigheden, houdt verband met het opnemen van de statistiekproductie in de oprichtingsakte als taak van de betrokken instelling (of een onderdeel daarvan).

Verder herinnert het richtsnoer eraan dat, overeenkomstig de in 2015 gewijzigde Europese verordening, dit autoriteiten zijn:

- waarvan de hoofden van de statistische diensten wat betreft de procedures voor aanwerving, overplaatsing en ontslag een soortgelijke mate van professionele onafhankelijkheid moeten genieten als de ambtenaren van het NSI (artikel 5 bis, § 4); en
- die zich kunnen laten adviseren door de nationale statistische adviesdiensten (artikel 5bis, § 5).

Het doel is te komen tot een consistente toepassing van deze criteria in het gehele ESS. Meer concreet wordt in **bijlage I** van het richtsnoer de tekst herhaald die het ESSC in mei 2014 heeft goedgekeurd over:

- de operationele beginselen waarop de lidstaten hun besluit over ONA's moeten baseren;
- de concrete gevolgen en de rechten en plichten die voor een organisatie gelden wanneer zij als ONA wordt erkend.

Voorts bevat **bijlage II** enkele voorbeelden van de entiteiten die door de lidstaten het vaakst als ONA worden aangewezen. Dit is het geval met de regionale instituten voor de statistiek van de deelstaten. In het richtsnoer staat dat zij, indien zij een eigen rechtspersoonlijkheid hebben, met ONA's kunnen worden gelijkgesteld indien zij Europese statistieken op regionaal niveau produceren op zodanige wijze dat de resultaten voor alle regio's alleen door het NSI hoeven te worden geaggregeerd alvorens zij aan Eurostat worden toegezonden.

3 Eurostat verstrekt op zijn website praktische informatie over Europese statistieken: publicatie van de [rechtsgrondslagen](#), een naslagwerk over de hele Europese statistische productie [Statistical Requirements Compendium \(SRC\)](#) - editie 2022; de [catalogus van Europese statistische producten](#) die in het kader van de jaarlijkse statistische programma's wordt bijgewerkt.

4 Artikel 338 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), PB C, 7 juni 2016.

PROCEDURE OM DE LIJST BIJ TE WERKEN

Het bovengenoemde richtsnoer geeft in **bijlage III** ook aan welke procedure moet worden gevolgd voor het bijwerken van de lijst van door de lidstaten aangewezen NSI's en ONA's, die Eurostat overeenkomstig de Europese verordening op zijn website moet publiceren (artikel 5, § 2).

Op basis van deze bepalingen over de rol van het NSI als coördinator van statistieken op nationaal niveau en als enig aanspreekpunt voor de Commissie in dit verband, staat in het document dat het NSI de bevoegde instantie is die beoordeelt of een bepaalde producent van statistieken moet worden opgenomen in de lijst van ONA's.

Aangezien de ONA's (evenals de NSI's) door de lidstaten worden aangewezen, is het de Permanente Vertegenwoordiging van de lidstaat⁵ die de Commissie (Eurostat) de namen van de door haar aangewezen ONA's of andere wijzigingen bij deze ONA's moet meedelen. Meer bepaald moet door de Permanente Vertegenwoordiging van de staat aan de directeur-generaal van Eurostat een brief worden gestuurd waarin staat dat het NSI werd geraadpleegd en akkoord gaat met de voorgestelde wijzigingen.

Bij wijze van alternatief kan het hoofd van het betrokken NSI ook een brief met deze informatie naar de directeur-generaal van Eurostat sturen, waarin hij aangeeft dat de Permanente Vertegenwoordiging van zijn land op de hoogte werd gebracht van de geplande wijzigingen.

LIJST VAN ONA'S IN BELGIË

Op 15 september 2022 vermeldde de door Eurostat op basis van artikel 5, § 2, van de verordening opgestelde lijst 264 aangewezen ONA's voor de 27 EU-lidstaten, waaronder 15 aangewezen in België, namelijk⁶: 1) **Instituut voor de Nationale Rekeningen (Algemene Directie Statistiek, Federaal Planbureau, Nationale Bank van België)**, 2) **Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie - Algemene directie Energie**, 3) **Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken**, 4) **Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg**, 5) **Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid**, 6) **Federale Overheidsdienst Justitie**, 7) **Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid**, 8) **Federaal agentschap voor beroepsrisico's (Fedris)**, 9) **Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu**, 10) **Sciensano**, 11) **Ministerie van de Franse Gemeenschap – Directie Buitenlandse Betrekkingen**, 12) **Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming - Departement Onderwijs en Vorming**, 13) **Ministerie van de Duitstalige Gemeenschap - Algemene directie**, 14) **Federale Politie**, 15) **Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA)**.

ACTUALITEIT

Gezien hun belang in het ESS hebben de **Europese statistische autoriteiten beslist de reikwijdte van de derde peer review, die momenteel wordt uitgevoerd (2021-2023)**⁷, uit te breiden tot de ONA's. De NSI's hebben deze geselecteerd op basis van criteria die zijn opgenomen in de [algemene methodologie van deze derde peer review](#) die door Eurostat is verstrekt en die in mei 2020 door het ESSC is goedgekeurd. Eurostat heeft onlangs een [samenvatting opgesteld van de selectieprocedure van ONA's in de peer review van de NSI's](#). Van de dertien aanbevelingen in het verslag van de peer review voor België van januari 2022 hebben er zes betrekking op de ONA's en/of zijn ze gericht tot zowel Statistics Belgium als de Other National Authorities.

In verband met deze procedure heeft de **Hoge Raad voor de Statistiek** onlangs het belang van de ONA's als producenten van Europese statistieken benadrukt. Zoals vermeld in de notulen van zijn laatste vergaderingen (maart en juni 2022) gaf deze raad aan dat er een inventaris opgesteld moet worden van de Europese statistieken die door de in België erkende ONA's worden geproduceerd en dat *“voor elke plenaire vergadering een of twee ONA's moeten worden uitgenodigd om de door hen geproduceerde statistieken te presenteren en eventuele kwaliteitsproblemen te bespreken.”*

CONCLUSIE

Op basis van bovenstaande gegevens en rekening houdend met het belang van hun opdracht, blijkt dat de ONA-component van het ESS een aanzienlijk gewicht heeft, naast de NSI's, als bron van Europese statistieken. Een overzichtstabel waarin elke ONA wordt gekoppeld aan de geproduceerde statistieken zoals beschreven in bovengenoemde officiële documenten van Eurostat, zou een basis kunnen vormen om hun plaats binnen de Europese statistische productie te documenteren.

Een van de aanbevelingen in het bovengenoemde verslag van de peer review gaat in die richting door de aanbeveling een webportaal aan te maken met de lijst van geproduceerde Europese statistieken en een link naar de publicatie ervan, om de toegang voor de gebruikers te vergemakkelijken (aanbeveling nr. 9). Het document met de antwoorden op de aanbevelingen van de peer review voor België voorziet het aanmaken van een webportaal als antwoord op de Europese vraag.

⁵ Zie het **COREPER**, Comité van permanente vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten bij de Europese Unie. De rol en de verschillende samenstellingen van het COREPER worden uitgelegd in artikel 240, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de EU. Het COREPER is de belangrijkste voorbereidende instantie van de Raad.

⁶ De 4 gemarkeerde ONA's in de tekst zijn geselecteerd om deel te nemen aan de derde ronde van de peer review van het ESS.

⁷ Zie IIS-nieuwsbrief nr. 2 over peer reviews in het Europees statistisch systeem (ESS)

Inventaris van de behoeften aan Brusselse statistieken: voor statistieken die zo nauw mogelijk aansluiten bij de behoeften van de gebruikers

Morgane Van Laethem

CONTEXT

Als statistische autoriteit van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest stelt het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) sinds enkele jaren het **jaarlijks statistisch programma van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest** op in het kader van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS). Dit programma omvat de jaarlijkse productie van statistieken van het BISA en de andere Brusselse overheidsorganen die statistieken produceren, alsmede de projecten van het BISA voor de ontwikkeling van nieuwe statistieken. De in dit programma opgenomen statistische producten omvatten een reeks gegevens die de coördinatie van de statistische programma's van de statistische instanties op IIS-niveau mogelijk maken.

De compilatie van de jaarlijkse statistische productie van het BISA en andere Brusselse producenten van statistieken is gebaseerd op bestaande gegevens en gebeurt aan de hand van een jaarlijks bijgewerkte gewestelijke inventaris van de statistieken. De plannen van het BISA voor de ontwikkeling van nieuwe statistieken worden gevoed door het statistisch meerjarenprogramma van Brussel en de inventaris van de Brusselse behoeften aan statistieken, die het onderwerp van dit artikel vormt.

OORSPRONG EN ONTSTAAN

Om aan de statistische behoeften van de gebruikers te voldoen, is het noodzakelijk hen goed te kennen. De inventarisatie van de behoeften aan statistieken heeft een tweeledig doel: ten eerste het vaststellen van de behoeften en ten tweede het stellen van prioriteiten. Het is dus een kennis- en planningsinstrument, voor statistieken die zo nauw mogelijk aansluiten bij de behoeften van de gebruikers.

DE BEHOEFTE AAN STATISTIEKEN INVENTARISEREN

De behoeften aan statistieken worden rechtstreeks bij de gebruikers van Brusselse statistieken verzameld. Een behoefte wordt gedefinieerd als de moeilijkheid om een verschijnsel te meten. Deze behoeften vertalen zich in te ontwikkelen statistieken, of het nu gaat om nieuwe statistieken of om bestaande statistieken waarvoor meer gedetailleerde resultaten op het niveau van territoriale eenheden of andere variabelen, een snellere publicatie, enz. nodig zijn.

Het verzamelen van de behoeften gebeurt via twee kanalen: rechtstreekse raadpleging, via een formulier, en externe vragen (d.w.z. verzoeken om gegevens) die het hele jaar door bij het BISA binnenkomen. De directe raadpleging bereikt de Brusselse openbare en politieke instellingen en de academische wereld, terwijl de externe vragen het gebruikersveld aanvullen met de behoeften van de particulieren, de pers en de niet-Brusselse instellingen.

In het formulier wordt dezelfde informatie verzameld als via de externe vragen, namelijk:

- Ten minste de gegevens van de contactpersoon, de omschrijving van de behoefte en het BISA-werkthema dat met de behoefte samenhangt (op basis van een keuzelijst), bijvoorbeeld onderwijs, arbeidsmarkt of onbekend/onbestaand.

- De statistiek(en) met betrekking tot de behoefte, waarbij zo mogelijk de fijnste geografische schaal, de gewenste frequentie in de tijd en de gewenste dimensies (geslacht, leeftijdsgroep, nationaliteit, economische sectoren enz.) worden vermeld.

In tegenstelling tot het resultaat van de raadpleging worden niet alle externe vragen in de behoefteninventaris opgenomen. Externe vragen die konden worden beantwoord op basis van gegevens waarover het BISA rechtstreeks beschikt, worden niet opgenomen. Voor alle andere verzoeken om gegevens beoordelen de thematische gegevensbeheerders van het BISA de relevantie van de ontwikkeling van de gevraagde statistieken voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, op basis van hun expertise en rekening houdend met de frequentie van de vraag, alvorens de vraag op te nemen in de inventaris van de statistiekbepoeften.

DE BEHOEFTE PRIORITYEREN

Uit de verzameling van de behoeften komen enkele honderden behoeften naar voren. Prioritering is dus absoluut noodzakelijk om van een eenvoudige inventarisatie over te gaan naar een planningsinstrument. Elke behoefte wordt beoordeeld aan de hand van drie criteria die het prioriteitsniveau bepalen:

- De ontvankelijkheid van de behoefte: is het een openbare statistiek? Verzoeken die geen deel uitmaken van de officiële statistieken worden uit de inventaris verwijderd.

- Inschatting van de omvang van de behoefte: hoeveel verzoeken zijn er en wie zijn de aanvragers? Er wordt een weging gemaakt volgens de aard van de aanvrager: een hogere prioriteit wordt gegeven aan verzoeken van de Brusselse openbare sector (institutioneel en politiek), vervolgens aan de academische wereld en de niet-Brusselse overheidssector en ten slotte aan aanvragen van particulieren en de pers. Een groter aantal aanvragers verhoogt ook het ingeschatte belang van een behoefte.

- Haalbaarheid: zijn er gegevensbronnen die in de behoefte kunnen voorzien? Zijn ze toegankelijk? Het haalbaarheids criterium is een beslissingsboom: elke vraag die een negatief antwoord krijgt, leidt tot de volgende vraag. Hoe verder men in de beslissingsboom gaat, hoe complexer de vraag.

De beslissingsboom ziet er als volgt uit:

Vragen op het niveau van de statistiek

- Wordt de statistiek door het BISA verspreid?

- Bestaat er bij het BISA een productiestroom die het mogelijk maakt deze statistiek op te maken/aan te leveren? Kan met de bij het BISA beschikbare databanken rechtstreeks in de behoefte aan statistieken worden voorzien, hetzij door een nieuwe terugkerende statistiek te produceren, hetzij door op verzoek in de behoefte te voorzien?

- Is de statistiek beschikbaar bij een andere producent?

- Is er voor deze statistiek een productiestroom geprogrammeerd?

Vragen op het niveau van de gegevens

- Zijn de gegevens die nodig zijn om deze statistiek te produceren in het bezit van het BISA?

- Zijn de gegevens die nodig zijn om deze statistiek te produceren rechtstreeks beschikbaar bij een andere leverancier?

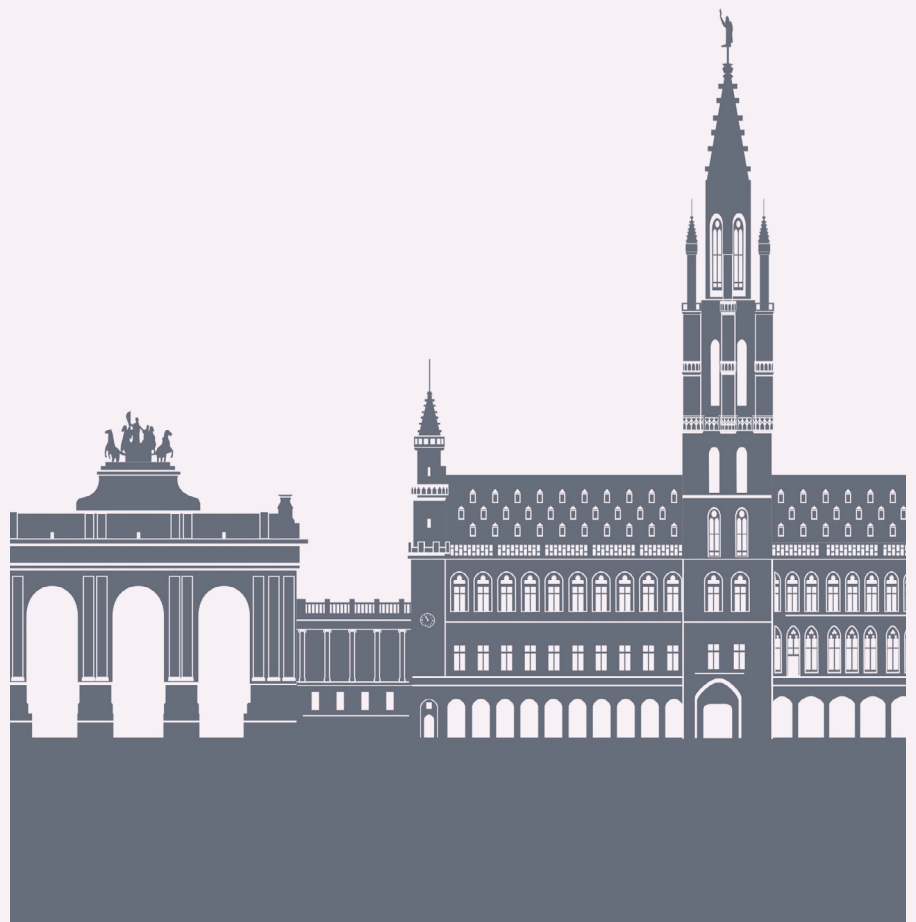
- Zijn de gegevens die nodig zijn om deze statistiek op te maken beschikbaar bij een andere leverancier mits verwerking door laatstgenoemde?

- Bestaat er een mogelijkheid om deze gegevens op een andere manier te verzamelen?

Het eindresultaat voor elke behoefte is een waarde die gebaseerd is op de beoordeling van het belang van de behoefte, gewogen met de complexiteit van de realisatie van de statistiek.

CONCLUSIE

Dankzij de inventaris van de behoeften aan statistieken kan het BISA, zoals elke statistische autoriteit, een jaarlijks statistisch programma opstellen dat erop gericht is in de behoeften van zijn gebruikers te voorzien.

¹ Volgens de [Wet betreffende de openbare statistiek van 4 juli 1962](#) worden openbare statistieken gedefinieerd als "statistieken die door de statistische autoriteiten of door andere overheidsinstanties worden aangemaakt en verspreid en die publiek beschikbaar zijn en die worden gebruikt bij het uitwerken, uitvoeren, opvolgen en evalueren van openbaar beleid

Regionale Digital Economy and Society Index

Marie-Anne Moreas

De Digital Economy and Society Index (DESI) is een samengestelde index die sinds 2014 jaarlijks gepubliceerd wordt door de Europese Commissie om de vorderingen van de lidstaten op digitaal vlak te volgen. Die index was aanvankelijk alleen op Belgisch niveau beschikbaar, maar ook de regio's willen hun digitalisering binnen de economie en de maatschappij in kaart brengen. In dat kader werd binnen het Interfederaal Instituut voor de Statistiek een werkgroep opgericht die onderzocht of een regionale DESI berekend kon worden.

1. DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INDEX

De [Digital Economy and Society Index](#) (DESI) is een samengestelde index die sinds 2014 jaarlijks gepubliceerd wordt door de Europese Commissie om de vorderingen van de lidstaten op digitaal vlak te volgen. Die index wordt berekend op basis van verschillende indicatoren die betrekking hebben op de belangrijkste subdimensies binnen dit domein. De deelindicatoren worden bepaald door Europese experts en brengen verschillende aspecten van digitalisering binnen de economie en de maatschappij in kaart. Verder is er een continue afstemming van de deelindicatoren op de ontwikkelingen binnen de technologie en op de beleidsdoelstellingen van de Europese Commissie. Zo werd de DESI2021 onder andere aangepast aan het '[Digital Decade Compass](#)'. Dat kompas omvat een visie en strategie voor de digitale transformatie van de Europese Unie in de periode tot 2030 en draait rond vier hoofdpunten: digitale vaardigheden, veilige en duurzame digitale infrastructuur, digitale transformatie van bedrijven en digitalisering van overheidsdiensten.

Op basis van de DESI-index kunnen de [prestaties van alle EU-lidstaten met elkaar worden vergeleken](#) en dit zowel voor de scores van de DESI in een bepaald jaar als voor de evolutie over de voorbije jaren. Verder kan men onderzoeken voor welke aspecten van de digitalisering een land sterk dan wel zwak scoort en kan men zich laten inspireren door de landen die hoog scoren. Voor België publiceert de [FOD Economie](#) deze cijfers.

2. REGIONALE BEHOEFTE

Ook de regio's willen hun digitalisering binnen de economie en de maatschappij in kaart brengen en evalueren voor welke aspecten ze sterk dan wel zwak scoren, om op basis hiervan gerichte beleidsacties mogelijk te maken.

Een regionale index heeft het voordeel dat de Belgische regio's zich onderling kunnen vergelijken en zich kunnen vergelijken met de EU-lidstaten. Zo heeft men een eerste idee van waar de regio staat met betrekking tot haar digitalisering. Toch is hier enige omzichtigheid geboden: binnen een land kunnen er namelijk vrij grote verschillen zijn tussen de regio's, waardoor bijvoorbeeld een vijfde plaats van een regio binnen de EU-landen geenszins een vijfde plaats van deze regio binnen het geheel van de NUTS1-regio's betekent. Idealiter zouden de regio's zich dus best vergelijken met de andere NUTS1-regio's binnen de EU.

Maar in afwezigheid van regionale gegevens voor andere landen, is deze vergelijking met andere EU-landen een goede start om de relatieve sterkten en zwakten van de regio's binnen de verschillende dimensies van digitalisering in kaart te brengen.

3. DOEL VAN DE SAMENWERKINGSAANVRAAG

Statbel, het 'Institut wallon de l'Évaluation, de la Prospective et de la Statistique' (IWEPS), het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) en Statistiek Vlaanderen (SV) engageerden zich in een samenwerkingsovereenkomst binnen het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) om de haalbaarheid van een regionale DESI te onderzoeken. Indien deze haalbaar blijkt, wil men de regionale DESI en zijn subindexen of goed benaderende (sub)indexen ontwikkelen en publiceren.

Naast de statistische autoriteiten van het land maakten Digitaal Vlaanderen en het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid alsook L'Agence du Numérique (AdN) van Wallonië deel uit van de werkgroep. Er kon ook gerekend worden op de medewerking van de FOD Economie en het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT).

4. WERKZAAMHEDEN VAN DE WERKGROEP

Deze samenwerking startte op 1 januari 2020, om initieel te eindigen op 31 december 2022.

De werkgroep hield rekening met de wijzigingen die de Europese Commissie jaarlijks aanbrengt in de samenstelling van de DESI en onderzocht de haalbaarheid van een berekening van deze index op regionaal niveau. Vervolgens werden de DESI2020, de DESI2021 en hun samenstellende subindexen voor de drie regio's geschat.

DESI 2020

De DESI2020-index omvat [5 subindexen berekend op basis van 37 indicatoren](#). Heel wat gegevens voor de DESI2020 waren beschikbaar via Statbel, omdat zij voor België de Enquête ICT- en internetgebruik bij huishoudens, de Enquête naar de arbeidskrachten (EAK) en de Enquête ICT-gebruik en e-commerce bij ondernemingen afnemen en verwerken. Op basis van die gegevens konden de subindexen 'Internetgebruik' en 'Integratie digitale technologie door bedrijven' worden berekend voor de regio's. Voor 'Menselijk kapitaal' kon een zeer goede schatting worden gemaakt.

De gegevens voor de subindexen 'Connectiviteit' en 'Digitale openbare diensten' ontbraken veelal op regionaal niveau. Wanneer deze regionale cijfers ontbreken voor een of meerdere regio's, worden de Belgische cijfers gebruikt om de regionale (sub)index te berekenen. Voor connectiviteit is dat het geval voor 7 van de 8 indicatoren. De subindex voor digitale openbare diensten bestaat uit 5 indicatoren, waarvan 3 indicatoren afkomstig zijn van de e-government studie uitgevoerd door Capgemini. Die studie was voor de DESI2020 alleen beschikbaar voor het Vlaamse Gewest.

De DESI2020 werd alleen [voor het Vlaamse Gewest](#) gepubliceerd.

Toch gaf deze oefening voor de DESI2020 aan dat de berekening van een regionale index of een goede proxy ervan haalbaar is. De werkpunten voor de DESI2021 situeerden zich vooral bij de subindexen 'Connectiviteit' en 'Digitale openbare diensten'.

DESI 2021

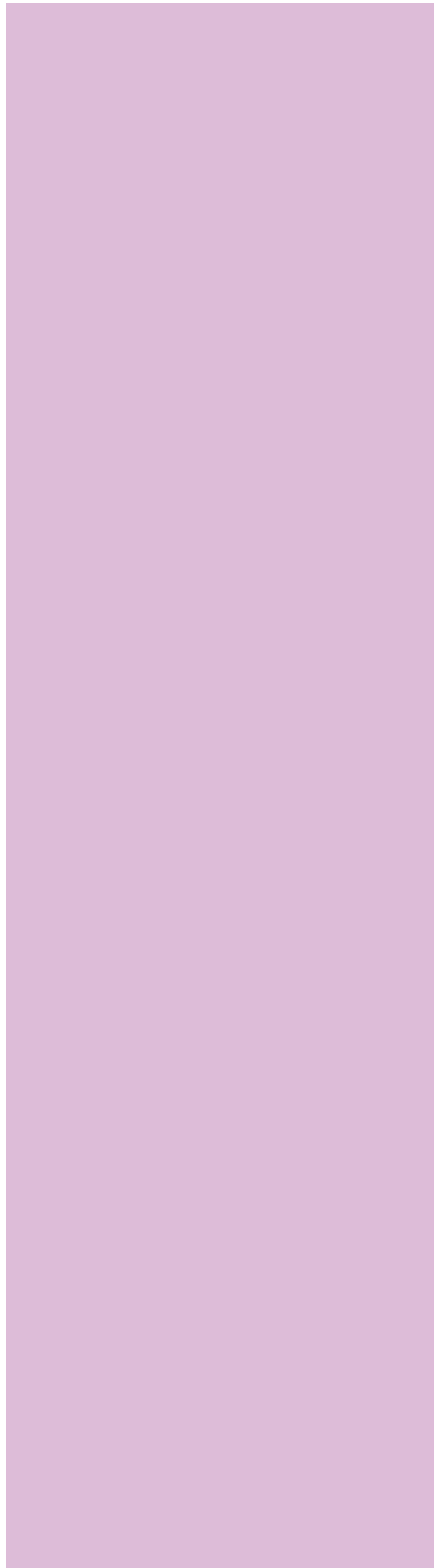
Terwijl de DESI2020 vijf subindexen bevatte, bevat de DESI2021 vier subindexen die aansluiten bij de vier hoofdpunten van het 'Digital Decade Compass'. De DESI2021 bevat niet langer de subindex over internetgebruik door burgers. Ook de samenstelling van deze [4 subindexen op basis van 33 indicatoren](#) werd aangepast.

Heel wat gegevens waren beschikbaar via Statbel vanuit bovenvermelde enquêtes. Zo kon een goede schatting worden gemaakt voor de regionale subindexen 'Menselijk kapitaal' en 'Integratie van digitale technologieën door bedrijven'. Dankzij gegevens van het BIPT kon een goede regionale inschatting worden gemaakt voor de subindex 'Connectiviteit'. Door de uitbesteding van een studie aan Capgemini kon de index 'Digitale overheidsdiensten' voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en voor het Vlaamse Gewest volledig berekend worden. Voor het Waalse Gewest moet deze subindex met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden: 3 van de 5 indicatoren werden overgenomen van de Belgische cijfers.

Meer informatie zal te vinden zijn in de publicatie van de regionale DESI2021. In die publicatie wordt duidelijk aangegeven welke indicatoren nog niet geregionaliseerd konden worden.

5. TOEKOMSTIGE WERKZAAMHEDEN

De werkgroep heeft de doelstellingen van de samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2021-2022 bereikt. De regio's blijven echter vragende partij om de digitale ontwikkelingen te kunnen opvolgen. De werkgroep zal haar werkzaamheden verderzetten om ook de DESI2022 en de DESI2023 op regionaal niveau te berekenen. Hierbij zal er aandacht zijn om de schatting verder te verbeteren door de ontbrekende indicatoren op regionaal niveau verder aan te vullen.

Ontwikkeling van distributieve statistieken voor Belgische huishoudens in het kader van de nationale en regionale rekeningen

Rutger Kemels

1. INLEIDING

Hoe hebben de gezinnen de covidcrisis doorgebracht? Zijn de overheidsmaatregelen ter ondersteuning van de meest kwetsbare gezinnen effectief gebleken? Welke gezinnen worden het sterkst getroffen door de energieschok van 2022? Stuk voor stuk pertinente vragen, die vandaag grotendeels onbeantwoord blijven in de publicaties van de nationale en regionale rekeningen.

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) beschikt over belangrijke kerncijfers voor de sector van de huishoudens. De verdeling van die statistieken naar subpopulaties aan de hand van inkomen, opleidingsniveau of samenstelling van het huishouden ontbreekt echter quasi volledig. De Nationale Bank verbindt zich dan ook binnen het samenwerkingsverband met het INR ertoe om de aspecten van de heterogeniteit van de huishoudens grondiger te bestuderen via haar statistieken en analyses. Het internationale project '*Distributional National Accounts (DNA)*' kadert in de ambitie om tegen 2024 nieuwe distributieve statistieken te ontwikkelen voor inkomen, consumptie en sparen van de Belgische huishoudens.

2. DE INTERNATIONALE CONTEXT

Het Belgische DNA-project draagt bij tot het initiatief van de EG DNA (*Expert Group on Disparities in the National Accounts*) die gezamenlijk werd opgestart door de OESO en Eurostat. De EG DNA heeft over de jaren heen een methodologisch kader uitgewerkt waarbinnen landen spreidingstatistieken over **inkomen**, **consumptie** en **sparen** kunnen opstellen volgens verschillende dimensies (inkomen, opleidingsniveau, beroep, huishoudentype, leeftijd, etc.)

Parallel met de EG DNA worden de werkzaamheden van de EU-lidstaten ondergebracht in de *Task Force on Household Distributional Accounts* (TF HDA). Die TF biedt een forum om ervaring en kennis uit te wisselen. Het helpt landen hun eigen verdelingsrekeningen te ramen of de kwaliteit van de behaalde resultaten te verbeteren.

Naast de EG DNA en de TF HDA participeren Belgische experts ook in werkgroepen rond de verdeling van het vermogen van de huishoudens. De *Expert Group on Distributional Financial Accounts* (EG DFA) van de Europese Centrale Bank (ECB) voegt aan de hand van de *Household Finance and Consumption Survey* (ECB-HFCS) een verdelingsdimensie toe aan de financiële kwartaalsectorrekeningen.

Het uiteindelijke doel van deze verschillende werkgroepen is een geïntegreerde en geharmoniseerde raming van de distributieve dimensie van alle huishoudensindicatoren over de landen heen.

3. HET BELGISCHE DNA-PROJECT

Het Belgische DNA-project wordt uitgerold in drie fases. De NBB werkt hiervoor samen met Eurostat, dat een deel van het project financiert. De analyse richt zich in eerste instantie op een verdeling volgens de inkomensdimensie.

In de eerste fase werden er binnen de EG DNA **experimentele statistieken** ontwikkeld. De gegevens uit het *Huishoudbudgetonderzoek (EU-HBS)* en de *Enquête naar inkomsten en levensomstandigheden (EU-SILC)* vormden de basis voor deze oefening, aangevuld met fiscale gegevens.

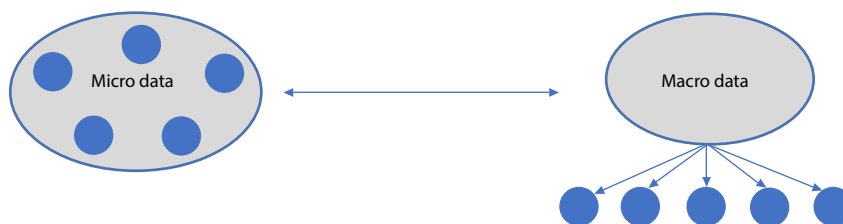
In de tweede fase worden **aanvullende bronnen** geïntegreerd in het DNA-compilatieproces. De samenwerking met Statbel leidde tot een geïntegreerde en anonieme dataset voor de Belgische huishoudens, op basis van enquêtes, waaronder het Belgische luik van de *ECB-HFCS*¹, en administratieve gegevens.

De nieuwe gegevens zullen het in de derde en laatste fase mogelijk maken analyses uit te voeren op een gedetailleerder niveau, met een bredere dekking voor verschillende inkomens- en bestedingscomponenten, en met bijzondere aandacht voor de extremen van de inkomensverdeling (het eerste en laatste inkomensdeciel). De **methodologie** wordt dus verder verfijnd om een lange tijdreeks van deze nieuwe statistieken te compileren en te publiceren.

¹ De ECB-HFCS studie wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen de Bank en Statbel, met name voor de bepaling van de steekproef. Die samenwerking werd vastgelegd in een overeenkomst die in 2020 door de IIS-leden werd ondertekend.

4. METHODE EN RESULTATEN

De macro-economische aggregaten worden per groep uitgesplitst aan de hand van micro-indicatoren. Het is dus noodzakelijk om de microgegevens en de aggregaten van de nationale rekeningen in overeenstemming te brengen. Deze overeenstemming gebeurt aan de hand van de *step-by-step methodology* die uitgewerkt werd binnen de EG DNA groep.

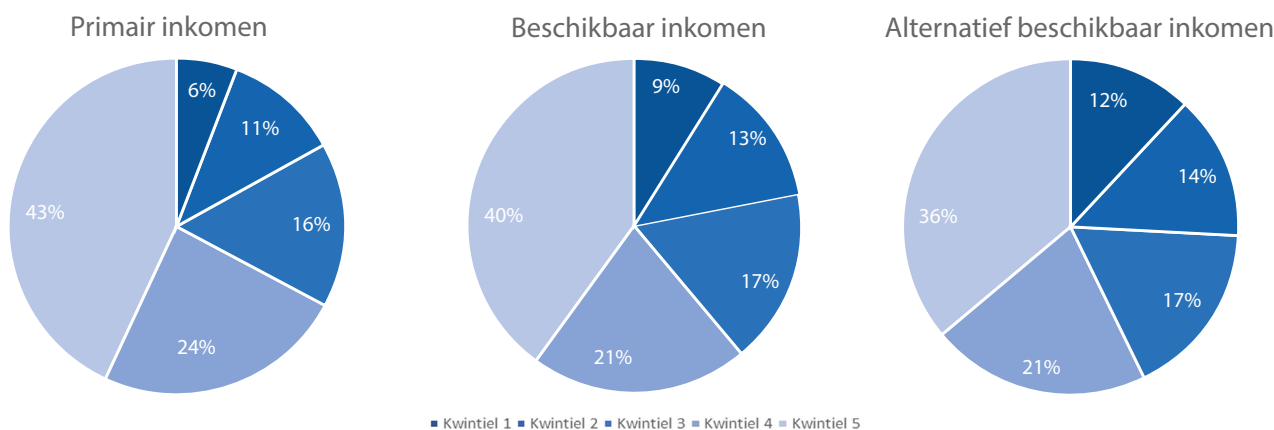

Grafiek 1: de confrontatie tussen de microbronnen/huishoudensenquête en de totalen van de nationale rekeningen maakt een verdeling van de macro-economische aggregaten per huishoudensgroep mogelijk.

In eerste instantie wordt vooral getracht om de conceptuele afwijkingen tussen de microdata en de macro-aggregaten zo veel mogelijk te beperken. De afwijkingen die overblijven, worden op een gepaste manier toegewezen aan de huishoudensgroepen. De allocatiemethodes kunnen specifiek zijn, door bijvoorbeeld rekening te houden met de leeftijd en samenstelling van de huishoudens, of proportioneel, wanneer de verschillen tussen micro en macro eerder klein zijn. De huishoudens worden ten slotte gerangschikt en gegroepeerd per inkomensgroep (kwintielen).

Tot op heden is het volledige compilatieproces eenmaal uitgevoerd (referentiejaren 2014 en 2015), waarop verdere analyses worden uitgevoerd. Onderstaande voorbeelden geven een 'sneak preview' van wat mogelijk zal zijn met de nieuwe distributieve statistieken.

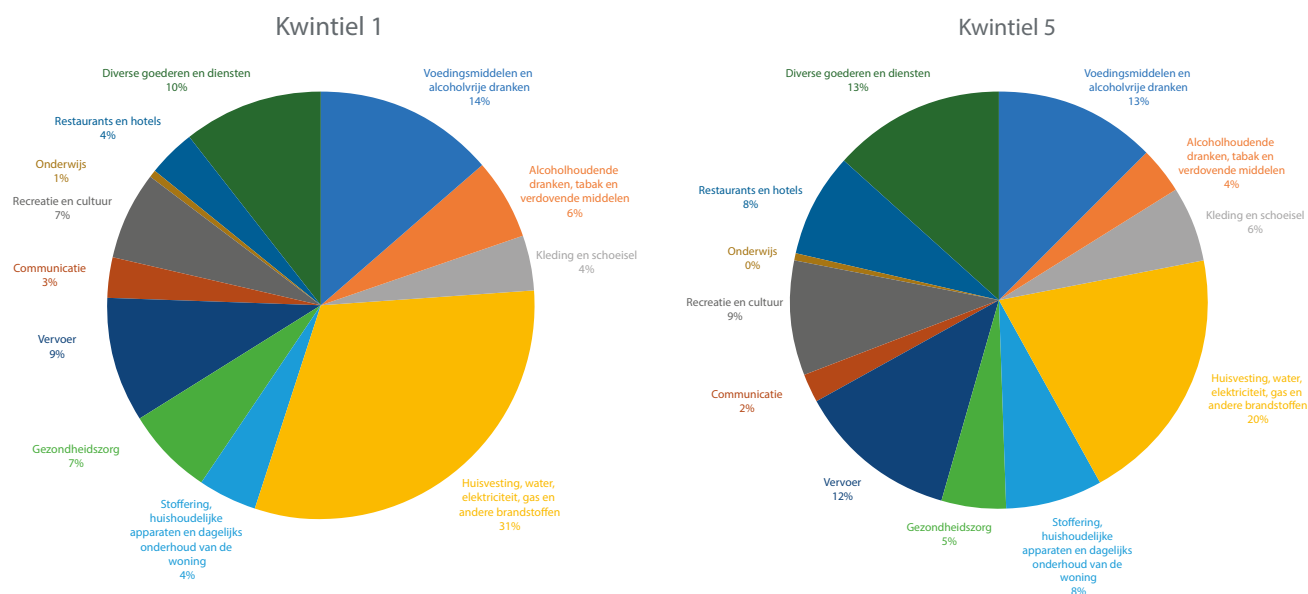
Grafiek 2 illustreert de inkomensverdeling van de Belgische huishoudens in 2015. De grafiek toont het aandeel van elke inkomensgroep (5 inkomenskwintielen) in het totale inkomen. Drie inkomensconcepten worden weergegeven: (i) primair inkomen of bruto-inkomen verkregen uit de productiefactoren arbeid en kapitaal, (ii) beschikbaar inkomen of inkomen na belastingen en sociale overdrachten, en ten slotte (iii) alternatief beschikbaar inkomen of inkomen na herverdeling en met inbegrip van sociale overdrachten in natura (zoals onderwijs en gezondheidszorg).

Grafiek 2 : het %-aandeel van elk kwintiel in het totaal. Resultaten op basis van de inkomens van 2015. Elk kwintiel vertegenwoordigt 20% van de huishoudens, van de laagste inkomens (kwintiel 1) tot de hoogste inkomens (kwintiel 5).

Deze grafiek geeft duidelijk aan dat de initiële ongelijkheid sterk gemilderd wordt door de herverdelingstransacties van de fiscaliteit en het socialezekerheidsstelsel. Daar de 20% huishoudens met de laagste inkomens goed zijn voor 6% van het totaal primair inkomen, stijgt dit aandeel na herverdeling tot 9% en 12%, respectievelijk voor het beschikbaar inkomen en het alternatief beschikbaar inkomen. De grootste impact is er dus voor de laagste en hoogste inkomenscategorie, waar het aandeel van de laagste categorie sterk wordt opgetrokken, grotendeels ten laste van de 'sterkste schouders' die zich in het vierde en vijfde kwintiel bevinden.

Als tweede voorbeeld vergelijkt figuur 3 de bestedingen van huishoudens in het eerste en vijfde kwintiel per categorie goederen en diensten. Het verschil dat het meest in het oog springt, is het budgetaandeel voor huisvesting, energiekosten en brandstoffen dat merkbaar hoger ligt in het eerste kwintiel. Dit onderstreept de kwetsbaarheid van de gezinnen met de laagste inkomens voor een schok in de energieprijzen.

Grafiek 3: consumptieprofiel van het eerste en vijfde inkomenskwintiel – bestedingspatroon van 2014

5. CONCLUSIES

De nieuwe distributieve statistieken van de huishoudens bieden nieuwe analyse- en onderzoeksmogelijkheden. Macro-economische ontwikkelingen zullen met meer nuance geanalyseerd kunnen worden. Naast een uitsplitsing naar inkomensgroep zullen ook andere dimensies onderzocht kunnen worden, zoals opleidingsniveau, samenstelling van het huishouden, de regio van de woonplaats, leeftijd en beroep. Op basis van deze nieuwe statistieken kunnen ook indicatoren, zoals de Gini-coëfficiënt, worden ontwikkeld, en ze kunnen aangewend worden in econometrische modellen om prognoses te maken of economische beleidsmaatregelen te simuleren.

Het project zal ook de kwaliteit van de macro-economische aggregaten verbeteren door de integratie van de nieuwe bronnen.

Inmiddels wordt gewerkt aan fase twee van het project, waarin de integratie van de gegevensbronnen van Statbel centraal staat. In de volgende fase zal de methodologie worden verfijnd en zullen de resultaten worden uitgewerkt voor één referentiejaar, waarna de berekeningen teruggerekend zullen worden tot het jaar 2009. Eind 2024 worden de nieuwe distributieve statistieken voor inkomen, consumptie en sparen van de Belgische huishoudens gepubliceerd voor de periode 2009-2022. Die statistieken zullen vervolgens jaarlijks worden geüpdatet en verspreid. Na de voltooiing van dit nationale luik zal de haalbaarheid van distributieve statistieken op regionaal niveau onderzocht worden.

Armoede-indicatoren op provinciaal niveau: gebruik van schattingen van kleine gebieden

Thomas Delclite

SAMENVATTING

De schatting van kleine gebieden (small area estimation) is een methode die wordt gebruikt om resultaten te verkrijgen voor gebieden "waarvoor geen directe schattingen met voldoende precisie kunnen worden gemaakt"¹. Bij deze methode worden gegevens gebruikt van de gehele bevolking om een klein gebied (zoals een Belgische provincie) te schatten, alsook de resultaten van de enquête zelf. Het belangrijkste voordeel van de SAE-methode is dat met deze extra gegevens resultaten worden verkregen die nauwkeuriger zijn zonder dat daarbij de steekproefomvang wordt verhoogd. In dit artikel leggen we uit hoe Statbel SAE berekent en, aan de hand van gegevens uit de EU-SILC-enquête over het inkomen en de levensomstandigheden van de Belgische huishoudens, laten we enkele resultaten zien om het belang van deze methode te benadrukken.

EU-SILC-ENQUÊTE EN TOEPASSING VAN DE SAE

EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions) is een Europese enquête naar de inkomens en levensomstandigheden en is een belangrijk instrument om zowel op Belgisch als op Europees niveau armoede en sociale uitsluiting in kaart te brengen. In België wordt de EU-SILC-enquête georganiseerd door Statbel. Elk jaar worden ongeveer 6.000 huishoudens (of 14.000 personen) bevraagd en gedurende maximaal zes opeenvolgende jaren opgevolgd. In de SILC-enquête wordt sociale uitsluiting beschouwd als het resultaat van verschillende factoren zoals inkomen, werkgelegenheid, gezondheid en opleidingsniveau.

Dit artikel legt de nadruk op het «armoedecijfer», een van de meest gebruikte indicatoren van armoede in Europa. In 2021 was 12,7% van de Belgische bevolking een risicogroep voor monetaire armoede (AROP). Statbel verstrekt

de schatting op regionaal niveau waar er grote verschillen zijn. 25,4% van de Brusselse bevolking loopt immers een risico op monetaire armoede, tegenover 17,3% in Wallonië en 7,8% in Vlaanderen. Sinds 2019 wil Statbel deze informatie ook op provinciaal niveau verstrekken, maar de steekproef van sommige provincies is zeer klein (bijvoorbeeld ongeveer 300 personen in de provincie Luxemburg). Bijgevolg kunnen de armoede-indicatoren een grote variantie en grote schommelingen van jaar tot jaar vertonen. Deze resultaten zijn niet voldoende betrouwbaar en kunnen niet gepubliceerd worden. Verder in dit artikel leggen we uit hoe de SAE-methode de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van provinciale resultaten verhoogt.

VEREISTE GEGEVENS

Van de enquête gebruiken wij elke armoede-indicator op individueel niveau. Wij hebben ook toegang tot administratieve gegevens, zowel voor alle respondenten van de enquête als voor de gehele bevolking per provincie. Daarom gebruiken wij aanvullende gegevens die beschikbaar zijn voor elke respondent op individueel niveau en voor de gehele bevolking van elke provincie op geaggregeerd niveau. Wegens de kleine steekproefomvang kan de steekproef enkele andere kenmerken hebben dan deze van de algemene bevolking. Wij hebben toegang tot administratieve gegevens voor de bevolking, zodat wij het verschil tussen de steekproef en de bevolking kunnen controleren.

In ons model gebruiken wij 5 verklarende variabelen die afkomstig zijn van administratieve gegevens voor de steekproef en voor de bevolking: leeftijd, geslacht, grootte van het huishouden, fiscaal inkomen en niet-arbeidsinkomsten (pensioen, werkloosheid, ziekte).

MODEL

Op basis van enquêtegegevens voeren wij een gemengd model uit om de armoederempel te voorspellen aan de hand van twee soorten effecten: enkele vaste effecten, hier de administratieve gegevens, en enkele willekeurige effecten, hier de provincie en het enquêtejaar. Willekeurige effecten worden niet gecontroleerd door een variabele, maar deze effecten zijn wel voorspelbaar. Wij lossen dit model op door maximale waarschijnlijkheidsschatting (in SAS, met PROC MIXED).

Door toepassing van het model kunnen wij nu een schatting maken van de verklaarde variabele voor een individu, volgens zijn/haar profiel, voor een bepaalde provincie en een bepaald jaar. Voor de provinciale schatter passen wij het model toe op het gemiddelde van de verklarende variabelen.

Bij deze soort schatter worden alle gegevens van de bevolking voor een bepaalde provincie in aanmerking genomen. Ook al is de variantie van het willekeurige effect van de provincie hoog, is het niet relevant om de provinciale schatter te vervangen door een nationale schatter, omdat deze laatste vertekend is. Vervolgens voegen wij de schatter van de steekproef (niet vertekend, want verbonden aan de provincie) en de schatter van de bevolking (vertekend) samen.

De directe schatter wordt verondersteld onvertekend te zijn, omdat hij alleen afhankelijk is van de steekproefgegevens. Anderzijds heeft deze een sterke variantie (dit is de reden voor het gebruik van SAE). De synthetische schatter (gebaseerd op een model op nationaal niveau) is daarentegen vertekend, maar heeft een lagere variantie. Een mix tussen deze twee schatters, samengestelde schatter genoemd, compenseert de voor- en nadelen van beide schatters. Er wordt een gewogen gemiddelde van gemaakt volgens de variantie van de directe

¹ Rao, J. N. (2003). Schatting van kleine gebieden. John Wiley & Sons, Inc.

schatter. Als de variantie van de directe schatter hoger is, zullen wij vaker de synthetische schatter gebruiken. Is de variantie van de directe schatter daarentegen lager (bijvoorbeeld bij een grotere steekproefomvang voor een provincie), dan zullen wij vaker de directe schatter gebruiken. Wij stellen de optimale verhouding tussen de twee schatters vast door een verhouding van de twee empirische variantieschattingen.

Op basis van deze theorie kunnen wij SAE-resultaten voor SILC leveren voor elke provincie in België. De armoede-indicatoren op provinciaal niveau zijn gemodelleerd, maar hun aggregatie op regionaal of nationaal niveau is niet gelijk aan de indicator die door rechtstreekse schatting op de steekproef wordt verkregen. Toch moet Statbel resultaten leveren die coherent zijn voor alle geografische niveaus. We moeten dus de provinciale indicatoren herzien op basis van de regionale resultaten.

RESULTATEN

Sinds 2019 kan Statbel een nauwkeurige schatting geven van de armoede-indicatoren op provinciaal niveau. Deze schattingen komen overeen met de schattingen op regionaal niveau en op nationaal niveau. Aangezien Brussel een gewest is dat in deze studie aan een provincie kan gelijkgesteld worden, wordt alleen de directe schatting gebruikt en wordt hier geen SAE berekend. SAE heeft daarentegen de variantie van de indicator en de schommelingen van jaar tot jaar voor alle Waalse en Vlaamse provincies aanzienlijk verminderd. Figuren 1 en 2 tonen het effect van SAE voor respectievelijk de Waalse en Vlaamse

provincies². Zo heeft de provincie Luxemburg (figuur 1) een kleine steekproefomvang en laten directe schattingen zeer onrealistische veranderingen van jaar tot jaar zien. SAE gebruikt de stabiliteit van de administratieve gegevens voor de gehele bevolking om een stabielere indicator te verkrijgen.

Voor het kwaliteitsrapport kunnen wij elk jaar nagaan welk deel van de regressie- en synthetische schatters wij voor elke provincie hebben gebruikt. Wij passen deze methode ook toe op andere armoede-indicatoren: lage werkintensiteit (LWI), ernstige materiële en sociale deprivatie (SMSD) of risico op armoede of sociale uitsluiting (AROE).

Dit werk maakt deel uit van een algemene hervorming van SILC om de kwaliteit van de enquête te verbeteren. Het steekproefplan wordt momenteel verbeterd door een nieuwe stratificatie op het niveau van de huishoudens, waarbij fiscale gegevens worden gebruikt in plaats van de primaire steekprofeenheden van geografische eenheden voor Brussel. Administratieve gegevens worden nu gebruikt voor de correctie van de non-respons en voor de kalibratie van de resultaten op regionaal niveau. Ook hebben wij de enquête ingekort en sommige vragen over inkomens vervangen door administratieve gegevens.

De SILC-enquête werd in 2019 grondig hervormd met al deze verbeteringen. Deze hervorming maakt het mogelijk de resultaten nauwkeuriger te berekenen, met name op het niveau van de gewesten. Sinds 2019 publiceren we elk jaar een schatting van vier armoede-indicatoren voor elke provincie. U kunt de resultaten [hier bekijken](#).

Een meer gedetailleerd document om de geldigheid van SAE te begrijpen en een stappenplan om een schatting te verkrijgen is [hier beschikbaar](#).

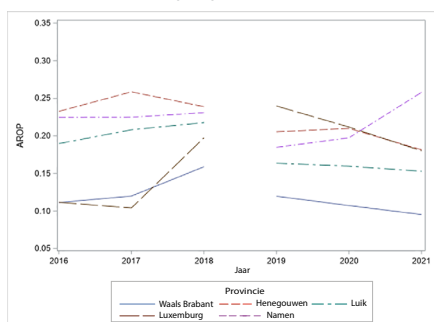
CONCLUSIE

Met de SAE-methode kunnen resultaten worden verkregen voor bepaalde populaties zonder dat daarbij de steekproefomvang voor deze populaties wordt verhoogd. Het gezamenlijk gebruik van enquête- en administratieve gegevens maakt het mogelijk met reproduceerbare technieken provinciale indicatoren van betere kwaliteit te berekenen. De toevoeging van administratieve gegevens vermindert de risico's van steekproeftrekking die inherent zijn aan de enquête en maakt het bij toepassing op de EU-SILC-enquête mogelijk lange en stabiele reeksen armoedecijfers voor elke Belgische provincie te verkrijgen. In de toekomst kunnen andere toepassingen worden overwogen, voor gebieden waar de steekproefomvang onvoldoende is, maar waar administratieve gegevens kwaliteitsvolle informatie verschaffen. Voor elk gebied waarvoor wij resultaten willen publiceren, zijn enquêteresultaten nog nodig.

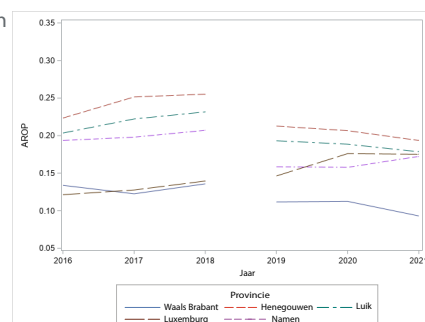
² Aangezien de SILC-enquête in 2019 grondig hervormd werd is er een breuk in de reeks tussen 2018 en 2019 voor alle indicatoren. Bovendien zijn de SAE-resultaten slechts indicatief tussen 2016 en 2018, omdat de nauwkeurigheid ervan op regionaal niveau toen onvoldoende was.

Figuur 1. Schatting van het AROP-niveau per provincie (Waals Gewest)

Directe schatting

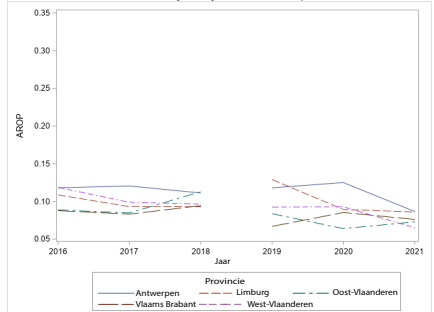

Schatting van kleine gebieden

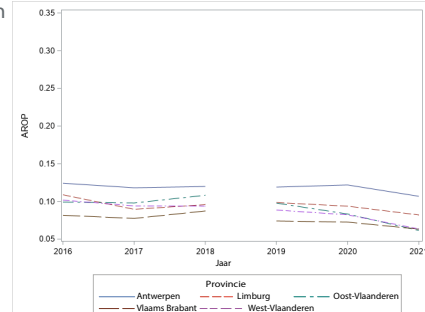

Figuur 2. Schatting van het AROP-niveau per provincie (Vlaams Gewest)

Directe schatting

Schatting van kleine gebieden

COLOFON

Werkten mee aan dit nummer:

Astrid Romain - Directrice – Diensthoofd - BISA

Xavier Dehaibe - Hoofd van de cel 'Grondgebied en Bevolking' - BISA

Martine Lefèvre – Onderzoeker in strategische adviezen – IWEPS

Morgane Van Laethem - Gegevensbeheerder - BISA

Marie-Anne Moreas – Adviseur openbare statistiek – Statistiek Vlaanderen

Rutger Kemels – Expert 'Nationale rekeningen' - Nationale Bank van België

Thomas Delclite – Methodoloog - Statbel

Het IIS is het resultaat van een samenwerkingakkoord uit 2014.

Het IIS moet toelaten om de kwaliteit van openbare statistieken, ter ondersteuning van het openbaar beleid, continu te bevorderen.

www.iis-statistics.be